

Online konzultace týkající se koordinace sociálního zabezpečení na úrovni EU - jaká máte práva, pokud se přestěhujete v rámci Unie

Výsledky této konzultace budou využity při přípravě případné revize předpisů EU o koordinaci sociálního zabezpečení. Tato iniciativa je součástí „balíčku opatření v oblasti mobility pracovních sil“, který byl ohlášen v pracovním programu Komise na rok 2015 (http://ec.europa.eu/priorities/work-programme/index_en.htm).

VÁŠ NÁZOR NÁS ZAJÍMÁ

Této veřejné konzultace Evropské komise se mohou zúčastnit fyzické i **právnícké osoby**.

OČ SE JEDNÁ?

Jako občan EU máte právo pracovat v kterékoli zemi Unie a za tím účelem tam i pobývat¹.

Evropská unie stanoví pravidla pro tzv. koordinaci sociálního zabezpečení, jež zajišťuje práva lidem, kteří se pohybují po území Unie. Účelem je zajistit, aby občané při přestěhování do jiné země EU nepřišli o své sociální zabezpečení². Pokud se kvůli práci nebo z jiného důvodu rozhodnete přestěhovat a bydlet v jiné zemi Unie, bude se na vás s největší pravděpodobností vztahovat jiný systém sociálního zabezpečení. Systémy sociálního zabezpečení se liší, například pokud jde o dávky, které jsou v jeho rámci poskytovány, a o to, jaké podmínky musejí být splněny, jak se tyto dávky vypočítávají a kolik je třeba do systému přispívat. Právní předpisy EU, zejména nařízení (ES) č. 883/2004, stanoví společná pravidla a zásady koordinace práv sociálního zabezpečení nabytých v různých zemích. Pravidla například zajišťují, že v jednom časovém období můžete být pojištěni pouze v jedné zemi, že období vašeho pojištění mohou být připočítána k obdobím pojištění v jiné zemi a že vaše dávky mohou být vypláceny i v jiné zemi EU.

První pravidla EU o koordinaci sociálního zabezpečení byla přijata v roce 1958. Od té doby byla mnohokrát aktualizována a jejich oblast působnosti byla rozšířena, takže dnes zahrnuje více dávek sociálního zabezpečení a více skupin mobilních osob, včetně rodinných příslušníků pracovníků a neaktivních osob.

Komise zvažuje jejich další aktualizaci, aby pravidla lépe odpovídala sociálnímu, hospodářskému a politickému vývoji v zemích EU. Zaměřuje se zejména na rodinné dávky a na dávky v nezaměstnanosti. Komisi také zajímá váš názor na pravidla týkající se vysílání pracovníků a osob samostatně výdělečně činných do zahraničí v rámci pravidel koordinace sociálního zabezpečení.

O JAKÝCH PRAVIDLECH ZDE KONKRÉTNĚ HOVOŘÍME?

Rodinné dávky

Rodinné dávky jsou veškeré věcné i peněžité dávky určené k pokrytí rodinných výdajů podle právních předpisů o sociálním zabezpečení daného státu. „Rodinné dávky“ jsou širokým pojmem. Zahrnují dávky nebo rodičovské přídatky na výchovu dětí, které jsou určeny k tomu, aby se rodič mohl věnovat výchově malého dítěte, a k pokrytí dalších nákladů na péči o dítě nebo zmírnění finančních nevýhod vzniklých proto, že se rodič vzdává příjmu ze zaměstnání. Podle pravidel koordinace sociálního zabezpečení patří mezi rodinné dávky rovněž přídatky nebo dávky na péči o dítě vyplácené pracujícím rodičům.

¹ Zeměmi EU jsou Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko a Švédsko. Tato pravidla se rovněž uplatňují v případě Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska (a jejich občanů).

² Pravidla pro koordinaci sociálního zabezpečení platí ve všech zemích EU, na Islandu, v Lichtenštejnsku, Norsku a Švýcarsku.

Systémy rodinných dávek se v jednotlivých zemích liší. To, která země je zodpovědná za poskytování dávek, závisí na vaší rodinné situaci. Pokud například jeden z rodičů pracuje v jiné zemi, než kde žije jeho rodina, má obvykle nárok na rodinné dávky od státu, ve kterém pracuje. S rodinnými příslušníky se v podstatě zachází tak, jako kdyby bydleli s příslušným rodičem v zemi, kde pracuje. Nařízení o koordinaci sociálního zabezpečení ve skutečnosti ruší jakýkoli požadavek na trvalý pobyt ve vnitrostátních právních předpisech, pokud jde o rodinné dávky.

Pokud rodinní příslušníci nežijí v zemi, kde je (jeden z) pracující(ch) rodič(ů) pojištěn, mohla by mít rodina nárok na dávky ve více než jedné zemi, například protože druhý rodič bydlí nebo pracuje v zemi, ve které bydlí s dětmi. Rodina však nedostane dávky dvakrát - o tom, která ze zemí bude odpovídat za vyplácení dávek, rozhodnou tzv. pravidla přednosti. Podrobnější výklad k těmto pravidlům najdete na stránkách: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=863>

Dávky v nezaměstnanosti

Při vyřizování **žádosti o dávky v nezaměstnanosti** musí úřady zohlednit dobu pojištění v jiných zemích EU, pokud je to pro získání nároku na dávky nezbytné. Týká se to i případu, kdy určitá osoba byla po velmi krátkou dobu zaměstnána v zemi poslední činnosti.

Platná pravidla jsou tato: Pokud přijde pracovník o práci a jeho odpracovaná doba nebo doba pojištění nedosáhla délky dostatečné k tomu, aby měl v zemi, kde podává žádost, na dávky v nezaměstnanosti nárok, má příslušný orgán této země povinnost zohlednit dobu pojištění nebo odpracovanou dobu vypočtenou podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu EU. Dochází tedy k tzv. sčítání (doby pojištění nebo odpracované doby).

Země, kde se žádost podává, má povinnost sečíst doby pojištění, zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti získané v jiném členském státě pro účely získání nároku na dávky v nezaměstnanosti pouze v případech, pokud daná osoba nedávno pracovala nebo platila pojištění v souladu s právními předpisy, na jejichž základě jsou dávky požadovány. Současná pravidla neupřesňují dobu pojištění nutnou k uplatnění pravidla sčítání.

Vezměte prosím na vědomí, že zatímco zásadu sčítání dob lze použít ke stanovení nároku na dávku, nelze ji použít, jakmile tento nárok vznikne, pro výpočet výše dávky. Tato zásada tedy nezaručuje vyšší dávku.

Vyslaní pracovníci

Pokud splňujete podmínky, které se na vyslané pracovníky vztahují, zůstáváte pojištěni podle zákonů země vašeho původu. To znamená, že v zemi, kam jste byli vysláni, můžete pro vysílajícího zaměstnavatele pracovat až 24 měsíců. Toto řešení se používá proto, aby se v případě, že jste vysíláni do zahraničí pouze nakrátko, předešlo příliš častým změnám v podmínkách vašeho sociálního zabezpečení. Totéž platí pro osoby samostatně výdělečně činné, které dočasně vykonávají stejnou nebo podobnou činnost v jiné zemi.

CHCEME SLYŠET VÁŠ NÁZOR

Váš příspěvek má pro zhodnocení stávajících pravidel rozhodující význam. Možná jste se sami v tzv. přeshraniční situaci ocitli (tzn. že jste pracovali nebo bydleli v jiné zemi, než je země vašeho původu), nebo byste chtěli vyjádřit svůj názor na pravidla, která se v těchto případech používají.

Své názory nám můžete zasílat od 14. července do 6. října 2015. Všechny vyplněné dotazníky Komise jednotným a anonymním způsobem analyzuje a výsledky zveřejní na internetu.

JAK SE KONZULTACE ZÚČASTNIT

Vyplnění tohoto dotazníku (v kterémkoliv oficiálním jazyce EU) vám nezabere více než 20 minut.

VÍCE INFORMACÍ O PRAVIDLECH EU OHLEDNĚ RODINNÝCH DÁVEK

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=cs>

VÍCE INFORMACÍ O PRAVIDLECH EU OHLEDNĚ DÁVEK V NEZAMĚSTNANOSTI

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=862>

Máte ke konzultaci nějaké dotazy?

Napište nám na adresu

EMPL-CONSULTATION-SOCIAL-SECURITY@EC.EUROPA.EU

Prohlášení

Dovolujeme si vás upozornit, že tato konzultace je závazná pouze pro útvary Evropské komise, které se podílely na její přípravě. Její výsledky budou sloužit jako podklad pro další diskuzi a předem neurčují konečnou podobu rozhodnutí, které Komise přijme.

Seznamte se také prosím s **prohlášením o ochraně osobních údajů**, kde uvádíme, jak bude s vašimi osobními údaji a příspěvkem nakládáno.

Děkujeme, že jste se do této veřejné konzultace zapojili. Budeme rádi, když o ní budete informovat další případné účastníky.

Můžeme začít...